

Himaye-i Etfal Cemiyeti'nden 2025 Aile Yılı'na Türkiye'de Çocuk Haklarının, Politikalarının ve Hizmetlerinin Asırlık Serüveni

The Century Old Adventure of Children's Rights, Politics and Services in Turkey from Himaye-i Etfal Society to the Year of the Family

Serhat Tek¹, Şüheda Küçükkaya² ve Sibel Uysal³

¹ Doç.Dr., Bitlis Eren Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü,stek@beu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-7140-2099

² Arş.Gör., Bitlis Eren Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, skucukkaya@beu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6822-9114

³ Öğr.Gör., Bitlis Eren Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümü, Bitlis Eren Üniversitesi, suysal@beu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2480-6351

Öz

Türkiye'de çocuklara yönelik koruma hizmetleri, tarihsel olarak zengin bir geçmişe sahiptir ve toplumsal dönüşümlerin etkisiyle hem kurumsal hem de düşünümsel düzeyde sürekli evrilmiştir. Bu çalışma, Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin 1908'deki yerel örgütlenmesinden başlayarak, günümüzde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü çatısı altında sürdürülen çocuk koruma hizmetlerine uzanan yüz yılı aşkın süreci kapsamlı şekilde analiz etmeyi amaçlamaktadır. Betimsel nitelikteki bu çalışmada, tarihsel belgeler, mevzuatlar, kurumsal yapılar ve dönemsel sosyal politikalar ışığında çocuk koruma sistemindeki değişim incelenmiştir. Yapılan alan yazın incelemelerinde, Türkiye'de çocuk haklarına ilişkin anlayışın, geleneksel vakıf temelli korumadan modern hak temelli sosyal hizmet sistemine dönüştüğünü ortaya koymaktadır. SHÇEK'in 1983'te kurulmasıyla başlayan merkezileşme süreci, 2005 Çocuk Koruma Kanunu ve 2011 sonrası Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı yapılanmasıyla birlikte aile odaklı bakım modellerine yönelmiştir. Özellikle 2025'in "Aile Yılı" ilan edilmesiyle çocuk hizmetlerinin geleceği açısından yeni bir vizyonun şekillenmekte olduğu anlaşılmaktadır. Çalışmanın özgün katkısı, tarihsel süreklilik ile güncel reformların bütüncül bir biçimde sunarak, politika geliştiricilere yapısal ve içeriksel değerlendirme olanağı sunmasıdır.

Anahtar kelimeler: Çocuk hakları, korunma ihtiyacı olan çocuk, çocuk hizmetleri, Himaye-i Etfal Cemiyeti, 2025 aile yılı

Abstract

Child protection services in Turkey have a rich historical background and have continuously evolved at both institutional and reflective levels under the influence of societal transformations. This study aims to comprehensively analyze the process that spans more than a century, beginning with the local organization of the Himaye-i Etfal Society in 1908 and extending to the present-day child protection services carried out under the General Directorate of Child Services within the Ministry of Family and Social Services. In this descriptive study, the transformation of the child protection system is examined in light of historical documents, legislation, institutional structures, and period-specific social policies. Literature reviews reveal that the understanding of children's rights in Turkey has shifted from a traditional foundation-based model of protection to a modern rights-based social service system. The centralization process that began with the establishment of SHÇEK (Social Services and Child Protection Agency) in 1983 moved toward

Derleme Makale
Review Article

Makale Atfı: Tek, S., Küçükkaya, Ş., ve Uysal, S. (2025). Himaye-i Etfal Cemiyeti'nden 2025 Aile Yılı'na Türkiye'de Çocuk Haklarının, Politikalarının ve Hizmetlerinin Asırlık Serüveni. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi* 9(1), 67-78.

DOI: 10.55109/tushad.1692122

Alındı 05.05.2025
Kabul Edildi 18.06.2025

Telif hakkı: © 2021 yazarlar tarafından. Lisans Sahibi Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, Rize, Türkiye. Bu makale, Creative Commons Attribution (CC BY) lisansının (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>) hüküm ve koşulları altında dağıtılan açık erişimli bir makedir.

¹ İletişim kurulacak yazar:

family-oriented care models with the enactment of the Child Protection Law in 2005 and the restructuring of the Ministry of Family and Social Policies after 2011. Notably, the designation of 2025 as the "Year of the Family" indicates the emergence of a new vision for the future of child services. The original contribution of this study lies in its holistic presentation of historical continuity and recent reforms, offering policymakers structural and substantive insights for evaluation.

Keywords: Children's rights, children in need of protection, child services, Himaye-i Etfal Association, 2025 the year of the family

1. Giriş

Türkiye, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve bu süreçte çocuklara yönelik hizmetlerin farklı sosyo-kültürel yapılar içinde şekillendiği bir coğrafya olmuştur (Sarı vd., 2021). Modern anlamda çocuk haklarına ilişkin yaklaşımlar 19. yüzyıl sonları ve 20. yüzyıl başlarında belirginleşse de, çocukların korunmasına yönelik hizmetlerin tarihsel temelleri çok daha eskilere dayanmaktadır. Sümerlerden Osmanlı'ya uzanan süreçte, çocukların yetişkinlerden ayrı ihtiyaçlara sahip bireyler olduğu fikri giderek güçlenmiştir.

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde artan savaşlar, göçler ve sosyal değişimler, çocuklara yönelik kurumsal koruma ihtiyacını artırmış; bu doğrultuda Himaye-i Etfal Cemiyeti gibi yapılar ortaya çıkmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşu ile birlikte çocuk hizmetleri sosyal devlet ilkesi doğrultusunda yeniden yapılandırılmış, günümüze kadar çeşitli kurumsal ve yasal reformlarla gelişmeye devam etmiştir. Bugün bu hizmetler Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından sürdürülmektedir.

Bu çalışma, Türkiye'de çocuklara yönelik koruma hizmetlerinin tarihsel süreçte geçirdiği dönüşümleri, özellikle Himaye-i Etfal Cemiyeti'nden 2025 Aile Yılı'na uzanan çizgide incelemeyi amaçlamaktadır. Literatürde konuya ilişkin çalışmalar bulunsun da (Erguncu, 1991; Çengelci, 1996; Karataş vd., 2004; Karataş, 2007; Sarıkaya, 2007; Salim, 2010; Işıkcı ve Karatepe, 2016; Akkuş, 2016; Kapıcı, 2016; Balcı, 2019; Elmacı, 2019; Altun, 2020; Özüçetin ve Sanatasan, 2021; Akbaş, 2022; Kalaycı, 2022; Sütçü vd., 2023; Toper vd., 2023; Dursun vd., 2023) bu hizmetlerin tarihsel gelişimini bütüncül, yasal, kurumsal ve politik dönüşümler ekseninde ele alan kapsamlı çalışmalara nadiren rastlanmaktadır. Bu derleme, söz konusu boşluğu doldurmayı ve çocuk hakları hizmetlerinin yüz yılı aşkın serüvenini sistematik şekilde ortaya koymayı hedeflemektedir.

Bu çalışma, sistematik derleme yöntemi ile yürütülmüş olup, belirli arama kriterleri çerçevesinde oluşturulmuştur. Literatür taramasında kullanılan anahtar kelimeler: "çocuk hakları", "korunmaya muhtaç çocuk", "çocuk koruma hizmetleri", "Himaye-i Etfal", "Çocuk Esirgeme Kurumu", "sosyal hizmet tarihi", "Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı", "koruyucu aile", "çocuk refahı politikaları", "Türkiye'de çocuk hizmetlerinin gelişimi" şeklindedir.

Bu anahtar kelimeler kullanılarak başta ULAKBİM, DergiPark, Google Akademik, YÖK Tez Merkezi, TÜİK veri tabanı ve resmî bakanlık raporları olmak üzere ulusal ve uluslararası açık erişimli kaynaklar taranmıştır. Yayınlar; "Türkiye'de çocuk hizmetlerinin tarihsel, kurumsal ya da yasal boyutunu ele alması, Akademik veya resmî nitelik taşıması (hakemli makale, mevzuat, istatistik, bakanlık dokümanı), 1900 yılı sonrası döneme odaklanması, Sosyal hizmet disiplini ile ilişkili içerik sunması" kriterleri dikkate alınarak çalışmaya dahil edilmiştir.

Toplanan veriler, dönemsel sınıflandırmalar (Osmanlı dönemi, Cumhuriyet'in ilk yılları, 1934-1982 dönemi, 1983 SHÇEK sonrası dönem ve günümüz) çerçevesinde analiz edilmiştir. Bulgular, çocuk koruma hizmetlerinin yasal çerçevesi, kurumsal dönüşümleri ve politik yansımaları doğrultusunda yapılandırılmıştır.

2. KORUNMAYA İHTİYACI OLAN ÇOCUKLARA YÖNELİK SUNULAN HİZMETLER

2.1. Cumhuriyet Öncesi Dönem

Korunmaya ihtiyacı olan çocuklara yönelik hizmetler, tarihin farklı dönemlerinde hemen her medeniyetin önem verdiği bir alan olmuştur (Sütçü vd., 2023). Özellikle Selçuklu döneminde vakıf ve hayır kurumlarının bu alana ciddi katkılar sunduğu bilinmektedir (Gökçe, 1971). 12. ve 13. yüzyıllarda Selçuklu Devleti döneminde Anadolu'da bimaristan ve darüşşifa gibi yapılarla çocuklara hizmet sunulmuş; 1271-1304 yılları arasında Gazan Mahmut Han döneminde kimsesiz çocuklara yönelik bir vakıf kurulmuştur (Güreşsever, 2004; Kut, 1988). Bu dönemde ayrıca, Eytamhane adıyla kurulan yetimhaneler aracılığıyla anne ve babası olmayan çocuklara bakım hizmeti verilmiştir (Kalaycı, 2022).

Selçukluları takiben Osmanlı döneminde de korunmaya muhtaç çocuklara ilişkin çeşitli politikalar geliştirilmiştir. Bu politikalar genel olarak Tanzimat öncesi ve sonrası olarak ikiye ayrılabilir. Tanzimat öncesinde, koruyucu hizmetler

vakıflar ve imarethaneler aracılığıyla yürütülmüş; çoğunlukla çocukların akrabalarına teslim edilerek ihtiyaçlarının karşılanması sağlanmıştır (Kapıcı, 2016; Abdulkadiroğlu vd., 1998; Kazıcı, 1985). Bu durumun mümkün olmadığı hallerde ise devlet desteğiyle çocuklar koruyucu ailelere yerleştirilmiş ve aileye maddi yardım sağlanmıştır (Ortaylı, 2006). Vakıflar, çocukların yaşamlarını sürdürebilecek yaşa gelene kadar barınmalarını sağlarken, eğitim, sağlık ve temel ihtiyaçlarının karşılanmasına da katkıda bulunmuşlardır (Ergin, 1977; Bay, 2013; Işık, 2009). Tanzimat sonrasında ise artan savaşlar, göçler ve toplumsal dönüşümler nedeniyle sivil hizmetler yetersiz kalmaya başlamış, bu da devletin kurumsal müdahalesini gerekli kılmıştır (Özbek, 2012). Bu süreçte eytam sandıkları, ıslahhaneler, Darüşşafaka, Darülhayr-ı Ali, Darüleytamlar ve Himaye-i Etfal gibi kurumlar kurulmuş ve çocukların korunması, eğitimi ve bakımı bu kurumlar aracılığıyla sağlanmıştır (Kesgin, 2016; Kapıcı, 2016).

Eytam Sandıkları, babasını kaybeden çocukların mallarının korunması amacıyla 1851 yılında Şeyhülislamlık makamına bağlı olarak kurulmuş ve çocuk reşit olduğunda mallarının teslimini güvence altına almıştır (Çanlı, 2002; Çanlı, 2003; Özcan, 2012).

Islahhaneler, 1863'te Mithat Paşa tarafından Tuna Valiliği sırasında kurulmuş; sahipsiz ve muhtaç çocukların rehabilitasyonu ve topluma kazandırılmasını hedeflemiştir. Bu kurumlar, çocuklara mesleki eğitim vererek ekonomik bağımsızlıklarını kazanmalarını amaçlamış ve birçok şehirde faaliyet göstermiştir (Kırbaç, 2003; Yıldırım, 2013; Öztürk, 1999a, 1999b; Sofuoğlu, 2003; Yazıcı, 2007; Akyüz, 2010).

Darüşşafaka, 1864'te Cemiyet-i Tedrisiye-i İslamiyye tarafından kurulmuş, yoksul Müslüman çocuklara modern eğitim olanağı sunmuş ve eğitimde fırsat eşitliğini önceleyen bir anlayışla hizmet vermiştir (Ayhan ve Maviş, 1994; Kurt, 2012; Altun, 2020; Darüşşafaka, 2020). Cemiyetin kurulmasındaki ana amaç her ne kadar Kapalıçarşı'daki esnaf gençlerin eğitilmesi olsa da bu durum zamanla yoksul müslüman çocuklarının eğitim açığını giderecek bir kuruma dönüşmüştür (Uğur, 2018).

Darülhayr-ı Ali, 1900'lü yılların başında artan yetim sayısı karşısında Müslüman ve gayrimüslim çocuklara yönelik hizmet vermesi amacıyla kurulmuş, ancak ekonomik nedenlerle yalnızca Müslüman erkek çocuklara hizmet sunabilmiştir (Kapıcı, 2012; Öztürk, 1999).

Darüleytamlar, Balkan Savaşları ve I. Dünya Savaşı sonrasında artan göç ve yetim çocuk sayısına çözüm bulmak üzere kurulmuş; aynı zamanda korunmaya muhtaç kadınlara da hizmet vermeyi amaçlamıştır (Okur, 1986; Nuhoğlu, 1993; Müezzinoğlu, 2012; Erkan ve Erkan, 1987).

Himaye-i Etfal Cemiyeti, savaş yıllardan dolayı kimsesiz ve korunma ihtiyacı olan çocukların sayılarında ciddi artışlar olmuş ve bu çocuklara yönelik hizmet sağlayacak kurumlar yetersiz kalmıştır. Bu yetersizlik nedeniyle yeni kurumlara ihtiyaç duyulmuş ve bu ihtiyaç doğrultusunda, 1908 yılında ilk adım olarak Kırklareli'nde yerel düzeyde hizmet veren Himâye-i Etfâl Cemiyeti kurulmuştur. Bu cemiyetin kurumsal yapılanmasına ise 1917 senesinde İstanbul'da açılan şubesi ile başlanmıştır. Aynı yıl hizmet vermeye başlayan bu kurumun ardından İstanbul Fırzağa'da 27 Kasım 1917 tarihinde bir çocuk misafirhanesi açılmıştır (Sarıkaya, 2010a).

30 Haziran 1921 tarihinde, "İstanbul Himaye-i Etfal Cemiyeti" çalışmalarını yürütmeye devam ederken Ankara'da yeni bir "Himaye-i Etfal Cemiyeti" kurulmuştur (T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2024). Cemiyet ilk olarak, Cumhuriyet'in ilk yıllarında on dört binden fazla olduğu düşünülen şehit çocuklarının (evlad-ı şüheda) cephelelerinden kafiler halinde toplanıp Ankara'ya gönderilmesiyle çalışmalarına başlamıştır (Himaye Edilen Etfalin Esnanı Hakkında Rapor, 1925). Ayrıca Himâye-i Etfâl Cemiyeti'nin ulusal düzeyde yeniden yapılandırılması sağlanarak faaliyetlerini kapsamlı bir şekilde devam ettirmesi sağlanmıştır. Bu kapsam dahilinde "Ankara Himâye-i Etfâl Cemiyeti Nizamname-i Esasisi" 1921 yılında yayınlanmıştır. 30 Haziran 1921 tarihli karar defterinde korunmaya ihtiyacı olan çocuklara yönelik kapsayıcı ve çok yönlü hedeflere yer verilmiştir. Bu hedefler yalnızca korunma ihtiyacı olan çocukların korunması ve bakımı değil, ülkede bulunan tüm çocukların korunması, faydalı bireyler olarak yetiştirilmeleri ve eğitim almaları, maneviyatlarının güçlendirilmesi ve şefkatli bir gözle gözetilmeleri gibi birçok maddeyi içermektedir (Akbaş, 2022). Bu kurum kurulduğu ilk yıllardan itibaren tüm faaliyet ve hizmetlerini nizamname ve tüzükler kapsamında sürdürmüş ve zaman içinde değişen şartlara göre tüzüğünde değişiklikler ve yenilenmeler gerçekleştirmiştir (Sarıkaya, 2007). Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti adı ile, 30 Haziran 1921 tarihinde modern bir sosyal hizmet perspektifi ile hizmet vermeye başlayan cemiyet, yurt içinde ve yurt dışında birçok şube açmıştır. Merkezi Ankara'da olan bu kurumun hızlı bir teşkilatlanma sistemi ile kısa sürede ülke sathında hizmet vermeye başladığı belirtilmektedir (Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti Nizamnamesi, 1925).

2.2. Cumhuriyetin İlanından Sonra Çocuk Koruma Hizmetleri

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte Türkiye'de çocuk koruma hizmetleri devlet politikalarının öncelikli başlıklarından biri haline gelmiştir. 1920'li yıllarda Kurtuluş Savaşı'nın ardından yaşanan sosyal yıkım, çok sayıda çocuğun korunmaya muhtaç hale gelmesine yol açmıştır. Bu durum, Ulusal Hükümetin çocukların bakımı ve korunmasına yönelik kurumsal çözümler üretmesini zorunlu kılmıştır (Uğur, 2018).

İlk adım, Osmanlı'dan miras kalan Darüleytamların faaliyetlerini sürdürmek olmuştur. Osmanlı döneminde Maarif Nezareti'ne (Eğitim Bakanlığı) bağlı olarak çalışan bu kurumlar, 1922 yılında Sıhhiye ve Muavenet-i İçtimaiye Vekaleti'ne (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı) devredilmiştir. 1924 yılında tekrar Eğitim Bakanlığı'na bağlanmış ve yeni bir yönetmelik yayımlanmıştır. Bu yönetmelikte Darüleytamların kabul şartları; 5 yaşından küçük ya da 13 yaşından büyük olmama, sanat öğrenmeye elverişli zeka seviyesine sahip olma, yetim çocuklara öncelik tanınması gibi hükümleri içermiştir (Erkan ve Erkan, 1987). Ancak 1926'da mali yetersizlikler nedeniyle bu kurumlar kapatılmış; hizmetlerin sivil toplum aracılığıyla, özellikle Himaye-i Etfal Cemiyeti eliyle yürütülmesi teşvik edilmiştir (Işıkcı ve Karatepe, 2016).

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte yoksul, kimsesiz ve korunmaya ihtiyacı olan çocuklara yönelik uygulamalar, devletin temel sosyal politika alanlarından biri haline gelmiştir (Salim, 2010). 1926 yılında Darüleytamların kapatılmasının ardından, devlet bu alandaki kurumsal boşluğu doğrudan kendisi doldurmak yerine Himaye-i Etfal Cemiyeti'ni destekleme yoluna gitmiştir. Bu cemiyet, Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal hizmet anlayışını hayata geçirmek amacıyla korunmaya muhtaç çocukların bakım ve gözetimini üstlenmiş; Cumhuriyet'in kurucu liderleri ve özellikle de Mustafa Kemal Atatürk tarafından desteklenmiştir. 1920'li yıllardan itibaren modern Türkiye'nin sosyal hizmet alanındaki kurumsal inşasında önemli rol oynamış, sosyal hizmetlerin yeniden düzenlenmesi ve yaygınlaştırılmasında öncü olmuştur (Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti, 2021; Sarıkaya, 2007). Kuruluşunun hemen ardından Cemiyet, on dört bini aşkın şehit çocuğunun Ankara'ya getirilerek çeşitli bakım kurumlarına yerleştirilmesini sağlamış, aynı zamanda süt çağındaki çocuk ölümlerini azaltmak amacıyla Ankara'da bir çocuk bakımevi açmıştır. Cemiyetin ilk yıllarında 0-13 yaş aralığındaki çocukların himayesi hedeflenmiş ve 1923-1924 yıllarına ait raporlara göre toplamda 3.058 çocuk hizmetlerden yararlanmıştır (Sarıkaya, 2011). Bu dönemde Cemiyet, çocuklara yönelik hizmetlerini çeşitlendirerek genişletmiştir. 1928 yılında "çocuk bahçeleri", 1929 yılında ise "çocuk muayenehaneleri" açılmış; böylece koruyucu sağlık hizmetleri kapsamına dış tedavileri de dahil edilmiştir. Aynı yıl, çocukların profesyonel bakımı için uzman personel yetiştirmeyi amaçlayan bir "çocuk bakıcı okulu" faaliyete geçirilmiştir (Çavuşoğlu, 2005; Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2017).

1925 tarihli nizamnamesi ile Himaye-i Etfal Cemiyeti, koruyucu aile sistemini de hizmetlerine entegre etmiş; çocukların aile yanında bakımı esas alınmış, bakım giderlerinin devlet tarafından karşılanması öngörülmüştür. 1927 yılında 23 Nisan "Çocuk Bayramı", 1929'da ise 23-30 Nisan tarihleri "Çocuk Haftası" olarak ilan edilmiştir (Aslan, 2018). 1933 itibarıyla "ana kucak", "şefkat yurdu", "doğumevi", "süt damlası", "aşhane" gibi birçok kuruluşun açılmasıyla hizmet yelpazesi ülke çapında genişletilmiştir (Sarıkaya, 2007).

Bu dönemde bireysel çabalarıyla dikkat çeken bir diğer önemli aktör Kazım Karabekir olmuştur. Karabekir, 1919 yılında "Gürbüz Çocuklar Ordusu" vizyonu doğrultusunda doğu illerindeki yetim ve korunmaya muhtaç çocukları Erzurum Darüleytamlarına yerleştirmiştir. Bu girişim, 1 Mayıs 1920'de resmi kimlik kazanarak örgütlü hale gelmiş; Karabekir çocuklar için "Türk Yılmaz" adlı bir marş da yazmıştır (Arıcı ve Günaydın, 2020; Karabekir, 2015).

Cumhuriyet'in ilk yıllarında çocuk koruma hizmetleri, modernleşme ideolojisinin bir parçası olarak ele alınmış ve çocuk, sağlıklı bir ulus inşasının temel öğelerinden biri olarak değerlendirilmiştir (Kocacı, 2019; Özüçetin ve Sanatasan, 2021). Bu anlayışla birlikte, korunmaya muhtaç çocuklara yönelik çıkarılan mevzuatlar ve sosyal hizmet kurumları, Cumhuriyet'in öncü sosyal politikaları arasında yer almıştır (Özüçetin ve Sanatasan, 2019).

2.3. 1934-1982 Yılları Arası Çocuk Koruma Hizmetleri

Cumhuriyetin kuruluşunu izleyen ilk on yıl, Türkiye'nin kurumsal yapılanma süreci olarak değerlendirilmektedir. Bu dönemde sosyal devlet anlayışı doğrultusunda, çocukların eğitim, sağlık, bakım ve korunma gibi temel ihtiyaçlarına yönelik devlet destekli hizmetler ön plana çıkmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin Kurucusu ve İlk Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk, çocuk hakları ve hizmetlerinin yapılandırılması süreciyle doğrudan ilgilenmiştir (Kurt, 2016). Genç cumhuriyetin öncelikleri arasında, çocuk haklarının tesisi ve bu alandaki toplumsal bilincin artırılması önemli yer tutmuştur. Bu kapsamda, 1930 yılında yürürlüğe giren 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nda çocuk sağlığının korunması vurgulanmış; doğum yapan annelere ve çok çocuklu ailelere destek sağlanması gibi düzenlemelere yer verilmiştir (Resmi Gazete, 1930a). Aynı yıl yayımlanan Belediye Kanunu'nda ise, günümüz sosyal hizmet anlayışına öncülük edebilecek nitelikte hükümlere yer verilmiştir. Bu kapsamda belediyelerin, yoksul ailelerin çocuklarına yardımda bulunması; kimsesiz çocuklara barınma, sağlık, eğitim ve giyim desteği sunması; çocuk bahçeleri ile oyun ve spor alanlarının kurulması gibi hizmetleri gerçekleştirmesi öngörülmüştür (Resmî Gazete, 1930b).

İzleyen yıllarda, düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip ailelerden gelen çocuklara okul temelli çeşitli destek hizmetleri sunulmuştur. Bu dönemde okul himaye heyetleri aracılığıyla çocuklara yönelik sağlık, beslenme ve giyim yardımları organize edilmiştir (Karatay, 2007). Bu uygulamalar, erken Cumhuriyet döneminde çocuk refahına ilişkin devlet politikalarının önemli örneklerini oluşturmaktadır.

2.4. *Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu ve Faaliyetleri*

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte çocuk hizmetlerinin kurumsal düzeyde sunulması, Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti tarafından yürütülmeye başlanmıştır. 1934 yılında, Türk dilinin sadeleştirilmesi ve yabancı kökenli kelimelerin yerine Türkçe karşılıklarının kullanılmasına yönelik çalışmalar kapsamında, cemiyetin adı Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu (TÇEK) olarak değiştirilmiştir. Bu değişiklik, kurumun faaliyet alanında herhangi bir farklılık yaratmamış, yalnızca isim değişikliği olarak kayıtlara geçmiştir. 1935 yılından itibaren kurum faaliyetlerini TÇEK adıyla sürdürmüştür. 1937 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla kamu yararına çalışan dernek statüsüne alınmıştır (Erguncu, 1991).

TÇEK, doğum öncesinden başlayarak kurum bakımından ayrılan çocukların istihdamına kadar uzanan geniş kapsamlı çalışmalar yürütmüştür (Şeker, 2015). Bu hizmetlerin sunumu çerçevesinde kurum bünyesinde kreşler ve gündüzlü bakımevleri gibi çeşitli kuruluşlar açılmıştır. TÇEK'in gelişiminde, Kırklareli Milletvekili Dr. Fuat Umay'ın sahada çocuklarla yürüttüğü çalışmaların yanı sıra, çocuk hakları ve hizmetlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne taşınması sürecindeki çok yönlü katkıları dikkat çekicidir (Gül, 2020).

1938 yılında, alanda hizmet veren Ana Kucağı, Yetim Evi ve Şefkat Yuvaları gibi kurumlar birleştirilerek Çocuk Yuvası adı altında hizmet vermeye başlamıştır (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2024). 1940'lı yıllarda ise TÇEK çatısı altında yatılı bakım sağlayan yuvalar açılmıştır. Aynı dönemde, çocuklara yönelik hizmetlerin daha sistematik sunulabilmesi amacıyla çeşitli projeler hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda, TÇEK'in İstanbul birimi tarafından, korunma altındaki çocukların aile ve hane durumlarını değerlendirmeye yönelik tahkikat fişleri düzenlenmiştir (Sarıkaya, 2010b).

2.5. *Çocuk Koruma Hizmetlerine Yönelik Mevzuat İhtiyacı*

Devlet tarafından korunması gerekli görülen çocuklara özgü ilk hukuki metin 1949 yılında TBMM Genel Kurulunda kabul edilmiş olan 5387 sayılı 'Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkındaki Kanun'dur. Bu kanun kapsamında korunması gerekli görülen çocuklar hakkındaki iş ve işlemler ile ilgili iki bakanlığa çeşitli rol ve sorumluluklar yüklenmiştir. Bu bakanlıklar 'Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı' ve 'Milli Eğitim Bakanlığı'dır. Bu kapsam dahilinde 'Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı' 0-6 yaş arası çocukların genel sağlığına ve bakımına yönelik hizmetleri üstlenirken, Milli Eğitim Bakanlığı ise 7-18 yaş arası çocukların eğitimi ile yetiştirme yurtlarının açılmasından ve yürütülmesinden sorumlu olmuştur (Karatay, 2007). 1957 yılında 5387 sayılı Kanunda çeşitli düzenlemeler yapılarak 6972 sayılı 'Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkında Kanun' yürürlüğe girmiştir. Bu kanun kapsamında kamu kurumlarına, belediyelere, zabıtalara, köy ve mahalle muhtarlarına çalışma alanları kapsamına dair bölgelerde tespit etmiş oldukları korunmaya muhtaç çocuklar hakkında bildirim yükümlülüğü getirilmiştir. Yine bu kanun kapsamında koruma altına alınan 0-6 yaş arası çocukların Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na bağlı çocuk bakım yurtlarına yerleştirilmesi, 7-18 yaş arasındaki çocukların ise 'Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı yetiştirme yurtlarına yerleştirilmesi gerektiği belirtilmiştir (Elmacı, 2019).

2.6. *Sosyal Hizmetler Akademisi ve Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü'nün Kurulması*

Sosyal hizmet alanındaki kamusal hizmetlerin kapsamının genişlemesiyle birlikte, bu hizmetlerin daha nitelikli ve etkin şekilde sunulabilmesi için profesyonel bakış açısına sahip, alanında eğitimli uzmanlara duyulan ihtiyaç artmıştır. Bu ihtiyaca yanıt olarak, gerekli insan gücünü yetiştirmek amacıyla 1959 yılında "7355 sayılı Sosyal Hizmetler Enstitüsünün Kurulmasına Dair Kanun" kabul edilmiştir. Bu kanun doğrultusunda, günümüzde üniversiteler bünyesinde sürdürülen sosyal hizmet eğitiminin temellerini oluşturan Sosyal Hizmetler Akademisi, 1961 yılında "Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı"na bağlı olarak kurulmuştur (Toher vd., 2023).

Akademinin kuruluşunun ardından, sosyal hizmet alanındaki kurumsal yapılanma süreci devam etmiş ve 1963 yılında yine "Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı" bünyesinde Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü kurulmuştur (Taştın Şahin ve Özel, 2011). Bu müdürlük, yaklaşık yirmi yıl boyunca sosyal hizmetlerin koordinasyon ve yürütülmesinden sorumlu olmuş; 1983 yılında kurulan "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK)"un hizmetlerinin temelini oluşturmuştur (Çengelci, 1996).

2.7. *Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunun Kuruluşu ile Birlikte Yaşanan Gelişmeler*

Sosyal devlet anlayışı doğrultusunda yeniden yapılanma sürecine giren Türkiye Cumhuriyeti, tüm kurumlarında köklü değişiklikler gerçekleştirmeyi hedeflemiştir. Sosyal hizmetlerin gelişimine katkı sağlayan Himaye-i Etfal Cemiyeti'nin kuruluş ve gelişim süreci oldukça eskiye dayanmakta olup, bu cemiyet zaman içinde Türkiye'de sosyal hizmetlerin kurumsal yapısına öncülük eden Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun (SHÇEK) temelini oluşturmuştur (Çengelci, 1998; Sarıkaya, 2007).

24 Mayıs 1983 tarihli ve 2828 sayılı “Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu”nun kabulüne kadar, SHÇEK gönüllülük esasına dayanan, dağınık ve dernek statüsünde değerlendirilebilecek faaliyetlerle sınırlı kalmıştır. Ancak bu kanunun kabulüyle birlikte kurum kamusal bir yapı niteliği kazanmış, faaliyet alanları yeniden düzenlenerek dernek statüsünden çıkarılmıştır (Yıldırım, 2017). 2828 sayılı Kanun, mevcut sosyal hizmet kurumlarını -Korunmaya Muhtaç Çocukları Koruma Birlikleri, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü, Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu gibi - tek çatı altında toplayarak modern ilkelere dayalı, katma bütçeli bir yapı olarak SHÇEK’i yeniden tasarlamıştır (Elmacı, 2019; Türkmen, 2015; Çengelci, 1988).

Kanunda öncelikle çocuklara yönelik sosyal hizmetlerin ağırlık kazandığı görülmektedir. Aynı zamanda sosyal yardımı içeren hizmet unsurlarının bütüncül bir yapıda birleştirildiği bir model sunulmuştur (Çengelci, 1998). SHÇEK, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı’na bağlı olarak görev yapmış ve hizmetlerini bu bakanlık aracılığıyla sürdürmüştür (Türkmen, 2005).

SHÇEK bünyesinde yaş gruplarına göre hizmet birimleri oluşturulmuştur. 0–12 yaş arası çocuklara yönelik hizmetlerden Çocuk Hizmetleri Daire Başkanlığı, 13–18 yaş arası gençlere yönelik hizmetlerden ise Gençlik Hizmetleri Daire Başkanlığı sorumlu kılınmıştır (Akbaş, 2021). Kurumun sorumluluğuna bırakılan hizmetler arasında evlat edinme, kuruluş bakımı, koruyucu aile hizmetleri ve nakdi yardımlar yer almakta; bu hizmetler merkezi yönetim ilkesi doğrultusunda illerde ve taşrada sunulmaktadır (Sütçü vd., 2023).

SHÇEK Kanunu sonrasında çocukların bakımına yönelik çeşitli mevzuat düzenlemeleri yapılmıştır. 1984 yılında koruyucu aile hizmetlerine ilişkin ilk yönetmelik çıkarılmış; bu yönetmelik, çocukların aile ortamında ve sıcaklığında bakılmasını öngörmüştür. 1988 yılında ise, koruyucu bakım altındaki çocukların kamu kurumlarında istihdam edilmesine dair düzenlemeler hayata geçirilmiştir (Akbaş, 2021).

Türkiye, 14 Eylül 1990 tarihinde Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’yi imzalamış; sözleşme 9 Aralık 1994 tarihli ve 4058 sayılı Kanun ile onaylanarak 11 Aralık 1994 tarihli ve 22138 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır (Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, 1995). İç hukuk düzenlemelerinde taraf olunan uluslararası sözleşmeler doğrultusunda yapılan reformlar çerçevesinde, bu sözleşme çocuk hakları alanında somut adımların hızla atılmasına ve denetim mekanizmalarının geliştirilmesine zemin hazırlamıştır (Doğan ve Özkan, 2021). Bu gelişmelerin ardından çocuk hizmetlerinin kapasitesi artmış ve bu alanda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir (Özpolat, 2023).

2000’li yıllara doğru SHÇEK’in kurumsallaşması ve söz konusu uluslararası sözleşmeye taraf olunmasıyla birlikte, çocuklara yönelik hizmetlerde öncelik, çocuğun aile yanında bakımının sağlanması ve ailenin desteklenmesi yönünde şekillenmiş; bu doğrultuda yasal düzenlemeler geliştirilerek uygulamaya geçirilmiştir (Yıldırım, 2017).

2.8. 2000’li Yıllarda Çocuk Koruma Hizmetleri

2000–2010 yılları arasında küresel düzeyde yaşanan sosyal ve ekonomik değişimler, çocuk hakları ve çocuk hizmetleri alanındaki bakış açılarının dönüşümüne neden olmuştur. Türkiye’de bu değişim, yasal ve kurumsal düzeyde önemli reformları beraberinde getirmiştir (Akbaş, 2021). Bu süreçte, çocuk koruma sisteminde köklü dönüşümler hedeflenmiş; özellikle 1950’li yıllarda başlayan iç göç ve çarpık kentleşmenin yarattığı sosyal sorunların bir sonucu olarak sokakta yaşayan ve çalıştırılan çocuklar kamuoyunda görünür hale gelmiştir (Yıldırım, 2017; Aktan, 2016).

Bu sorunlara çözüm amacıyla 1990 yılında kurulan İstanbul Çocuk Misafirhanesi, hedeflerine ulaşmakta yetersiz kalınca alternatif modeller gündeme gelmiştir (Güneş ve Kalaycı, 2004). Bu doğrultuda 1997 tarihli 572 sayılı KHK ile SHÇEK Kanunu’na eklenen “Çocuk ve Gençlik Merkezleri (ÇOGEM)” modeli geliştirilmiştir (Yolcuoğlu, 2009; Akkuş, 2016). ÇOGEM’ler, çeşitli nedenlerle sokağa itilmiş çocukların rehabilitasyonu ve topluma kazandırılması amacıyla gündüzlü veya yatılı hizmet veren sosyal hizmet kuruluşları olarak tanımlanmıştır (Sosyal Hizmetler Kanunu, 1983). Gündüzlü, yatılı ve yatılı gündüzlü şekilde hizmet veren bu merkezler, ileriki dönemlerde ilk adım istasyonu ve gözlemevi olarak yeni birimlerde hizmet vermiştir (Salim, 2010). 2001 tarihli yönetmelik ile bu merkezlerin açılış ve işleyiş esasları belirlenmiş ve sayıları artırılmıştır (Akkuş, 2016). Bu dönemde suça sürüklenen çocuklar da çocuk hizmetlerinin kapsamına alınmıştır (Sütçü vd., 2023).

Çocuk koruma sisteminin daha bütüncül hale getirilmesi amacıyla 15 Temmuz 2005’te 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu yürürlüğe girmiştir. Bu kanunla birlikte, 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu’ndaki çocuk koruma hükümleri yürürlükten kaldırılmış ve korunma ihtiyacı içinde olan çocuk tanımı yeniden yapılandırılmıştır (Doğan ve Özkan, 2021). Kanunun 3. maddesinde, korunma ihtiyacı olan çocuklar “bedensel, zihinsel, ahlaki ve duygusal gelişimi ile güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismara uğrayan ya da suç mağduru olan çocuklar” olarak tanımlanmıştır. Aynı maddede suça sürüklenen çocuklar ise “suç işlediği iddiasıyla hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan çocuklar” şeklinde tanımlanmıştır (Çocuk Koruma Kanunu, 2005).

Kanunun 5. maddesi ise çocukların danışmanlık, eğitim, sağlık, bakım ve barınma gibi tedbirlerle topluma kazandırılmasını ve cezaevi sürecine girmeden desteklenmesini amaçlamaktadır (Yıldırım, 2017). Bu kapsamda

SHÇEK bünyesinde suça sürüklenen ve suç mağduru çocuklara yönelik farklı hizmet standartlarına sahip Koruma Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri (KBRM) ve Bakım ve Sosyal Rehabilitasyon Merkezleri (BSRM) kurulmuştur (Balci, 2019; Paslı, 2015). Ancak bu kurumların adlarının çocuklarda muhtaçlık ve mağdurluk algısı yarattığı ve hizmet bütünlüğünü bozduğu gerekçesiyle, 2015 yılında yayımlanan yönetmelikle bu yapılar “Çocuk Destek Merkezleri” çatısı altında birleştirilmiştir (Tuncer ve Erdoğan, 2018). 2022 yılı itibarıyla bu merkezler, 'İhtisaslaştırılmış Çocuk Evleri Sitesi' adıyla yeniden yapılandırılmış; ancak sundukları hizmetlerin temel niteliği büyük ölçüde korunarak faaliyetlerini sürdürmüştür (Korkmaz ve Demiryürek, 2025).

Önemli bir yapısal değişim de SHÇEK'in idari bağıllığında yaşanmıştır. 1983 yılında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'na bağlı olarak kurulan SHÇEK, 1989'da Başbakanlığa, 2002'de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na, 2003'te tekrar Başbakanlığa bağlanmıştır (Tatlıbal, 2004). Bu sürecin sonunda, 2011 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı kurulmuş ve SHÇEK kapatılmıştır (Elmacı, 2019). 2018'de 703 sayılı KHK ile bakanlık Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı adını almış, 2021 yılında ise Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olarak yeniden düzenlenmiştir (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2024).

SHÇEK'in yerine kurulan Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile çocuk hakları ve hizmetlerinde yeni bir dönem başlamış, “Hizmet Dönüşüm Programı” kapsamında çocukların öncelikle aile yanında bakımı, mümkün olmadığında ise aile ortamına en yakın yapılar içerisinde desteklenmesi hedeflenmiştir (Akbaş, 2021; Özpolat, 2023). Bu süreçte hem maddi gerekçeler hem de aile yapısındaki bozulmalar nedeniyle kurum bakımında bulunan çocuklar için koğuş tipi yapıların yerine sevgi evleri ve çocuk evleri gibi modeller geliştirilmiştir (Yıldırım, 2017; Yazıcı, 2012).

2828 sayılı Kanun'un 3. maddesine göre, çocuk evleri “0-18 yaş arası korunmaya muhtaç çocukların kaldığı ev birimleri” olarak tanımlanmakta ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından açılmaktadır (Sosyal Hizmetler Kanunu, 1983). 2018 yılı faaliyet raporuna göre, bu anlayışla koğuş tipi yapılar tamamen lağvedilmiş ve kurumlarda kalan çocuk sayısı azaltılmıştır (Elmacı, 2019).

Aile odaklı yaklaşımların yaygınlaşmasıyla birlikte, kurum bakımı son seçenek haline gelmiş; çocukların aile ortamında bakımı için koruyucu aile ve evlat edinme hizmetleri desteklenmiştir (Akbaş, 2021; Karataş, 2007). 1983 yılında uygulanmaya başlanan 2828 sayılı SHÇEK kanununda koruyucu aile, korunma gereksinimi içerisinde olan çocuklara yönelik sunulan bir hizmet modeli çerçevesinde değerlendirilmiştir (Yazıcı, 2014). 2012 tarihli Koruyucu Aile Yönetmeliği ile geçici, akraba, süreli ve uzmanlaşmış koruyucu aile türleri tanımlanmıştır (Koruyucu Aile Yönetmeliği, 2012). Koruyucu aileler, bakanlık tarafından maddi olarak desteklenmekte, çocukların biyolojik ailelerine döndürülmesi mümkün olana kadar geçici bakım sağlamaktadır (Ayhan ve Şaşman Kaylı, 2023; Dursun vd., 2023). Evlat edinme ise hukuki bağ ile ebeveyn-çocuk ilişkisi kurulmasını ifade eder (Tuncer ve Erdoğan, 2018). 2019 yılında evlat edinme hizmetiyle kurumdan çıkarılan çocuk sayısı, kurumda kalanlardan fazla olsa da, koruyucu aile modelinde istenilen düzeye ulaşamamıştır (Doğan ve Özkan, 2021).

2011 yılı itibarıyla çocuklara yönelik düzenlemeler siyasi partilerin seçim beyannamelerine girmiş ve çocuk hakları politik söylemlerin odağı haline gelmiştir (Özpolat, 2023). Aynı şekilde, 2008'den bu yana faaliyetlerini sürdüren TBMM Çocuk Hakları İzleme Komitesi, çocuk haklarına ilişkin kamuoyu duyarlılığının artmasına önemli katkılar sağlamaktadır (Kurt, 2016).

2023 TÜİK verilerine göre, Türkiye'de kaba doğum hızı 2001'de binde 20,3 iken, 2023'te binde 11,2'ye düşmüştür (Türkiye İstatistik Kurumu, 2024). Çocuk nüfus oranı %25,5 ile AB ortalaması olan %17,8'in üzerindedir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2025). Ancak bu durum Türkiye'nin hızla yaşlanan bir nüfusa doğru ilerlediği gerçeğini değiştirmemektedir. Bu kapsamda, 12. Kalkınma Planı çerçevesinde evlilik oranları ile çocuk sayısını artırmaya ve ailenin korunmasına yönelik politikalar geliştirilmiş; 2025 yılı Cumhurbaşkanlığı tarafından “Aile Yılı” ilan edilmiştir. Bu yıl kapsamında yapılacak faaliyetler “Ailenin Korunması ve Güçlendirilmesi Vizyon Belgesi ve Eylem Planı (2024–2028)” içerisinde tanımlanmıştır (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, 2025).

3. SONUÇ

- Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde vakıflar aracılığıyla sürdürülen çocuk koruma hizmetleri, Türkiye'de bu alandaki geleneksel mirasın temelini oluşturmuştur. Tanzimat sonrası dönemde devlet, artan sosyal sorunlara karşı daha kurumsal çözümler üretmeye yönelmiştir.
- Cumhuriyetin ilanı ile birlikte, özellikle Kurtuluş Savaşı'nın etkisiyle ortaya çıkan korunma ihtiyacı olan çocuklara yönelik Himaye-i Etfal Cemiyeti gibi yapılar devlet destekli kurumsal hizmetlerin öncüsü olmuştur. Türkiye Çocuk Esirgeme Kurumu ise bu alandaki temel kurumsal çerçeveyi oluşturmuştur.
- 1934–1984 yılları arasında sosyal devlet anlayışı doğrultusunda çocukların sağlığı, eğitimi ve korunması devlet politikası haline gelmiş; TÇEK gibi kurumlar doğum öncesinden istihdama kadar çeşitli hizmetler sunmuştur.

- 1949 tarihli ilk özel çocuk koruma kanunu ile başlayan yasal süreç, 1957 ve 1983'te yapılan düzenlemelerle kurumsal yapılar güçlendirilmiş; Sosyal Hizmetler Akademisi'nin açılmasıyla alana uzman yetiştirilmeye başlanmıştır.
- 1983 yılında 2828 sayılı kanunla SHÇEK'in kurulması, dağınık sosyal hizmet uygulamalarını tek çatı altında toplamış; bakım, koruma, evlat edinme, koruyucu aile gibi bütüncül hizmet modelleri oluşturulmuştur.
- 1990'larda imzalanan BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme ile Türkiye çocuk hakları konusunda uluslararası normlara uyum sağlamış, mevzuat ve uygulamalar buna göre yeniden şekillendirilmiştir.
- 2000'li yıllarda sokakta yaşayan, çalıştırılan ve suça sürüklenen çocuklara yönelik özgün modeller geliştirilmiş; ÇOGEM, KBRM ve BSRM gibi kurumlar daha sonra Çocuk Destek Merkezleri adı altında birleştirilmiştir.
- 2005 yılında yürürlüğe giren 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile korunma ihtiyacı olan çocuk kavramı genişletilmiş, bireysel güvenliği tehlikede olan tüm çocuklar için koruyucu-önleyici tedbirler öncelenmiştir.
- Hizmet Dönüşüm Programı ile kurum bakımı yerine aile temelli hizmetler yaygınlaştırılmış; sevgi evleri ve çocuk evleri modeli geliştirilmiş, çocukların aile yanında ya da aile benzeri ortamlarda yetişmesi hedeflenmiştir.
- Koruyucu aile ve evlat edinme uygulamaları teşvik edilmiş; ancak özellikle koruyucu ailelik konusunda kamuoyunda beklenen yaygınlık sağlanamamıştır.
- Çocuk politikaları 2011 sonrası dönemde siyasi partilerin beyannamelerine girmiş; TBMM Çocuk Hakları İzleme Komitesi ile bu alanda kurumsal farkındalık artırılmıştır.
- TÜİK verilerine göre Türkiye hâlen yüksek çocuk nüfusu oranına sahip olsa da, doğum hızındaki düşüş uzun vadeli nüfus projeksiyonlarında yaşanmaya işaret etmektedir. Bu doğrultuda, 12. Kalkınma Planı kapsamında gençlerin evliliğe teşviki ve doğum oranlarının artırılması hedeflenmiş; 2025 yılı Cumhurbaşkanlığı tarafından "Aile Yılı" ilan edilmiştir.

2025 Aile Yılı çerçevesinde;

- Aile yanında bakımın desteklenmesi için ekonomik ve psikososyal destekler artırılmalı,
- Koruyucu aile sisteminin kamuoyunda görünürlüğü yükseltilmeli,
- Evlat edinme süreçleri kolaylaştırılmalı,
- Erken müdahale mekanizmaları yaygınlaştırılmalı,
- Mevzuat güncellemeleri ile çocukların üstün yararını esas alan bütüncül hizmet yapısı kurulmalıdır.

Sonuç olarak, Türkiye'nin tarihsel deneyimi, kurumsal birikimi ve yasal çerçevesi çocuk koruma hizmetleri için sağlam bir zemin sunmaktadır. Ancak bu zeminin güncellenmesi, dinamik ihtiyaçlara göre esnetilmesi ve çocuk merkezli bir yaklaşımla güçlendirilmesi, sosyal devlet ilkesinin sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahiptir. Bununla birlikte çocuk koruma sistemindeki dönüşüm, sosyal hizmet uzmanlarının rolünü daha da kritik hâle getirmiştir. Aile temelli hizmetlerin yaygınlaşması, uzmanların çocuk, aile ve toplum düzeyinde çok yönlü müdahalelerde bulunma sorumluluğunu artırmıştır. Bu bağlamda, sosyal hizmet uzmanlarının yalnızca bakım ve koruma süreçlerinde değil; aynı zamanda erken tanılama, risk değerlendirme, toplumsal farkındalık oluşturma, mevzuat geliştirme ve savunuculuk alanlarında da aktif görev alması gerekmektedir. Sürekli mesleki gelişim, multidisipliner iş birliği ve çocuk hakları temelli bir perspektifin benimsenmesi, çocuklara sunulan hizmetlerin etkinliğini ve sürdürülebilirliğini artıracaktır.

KAYNAKÇA

- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2024). *Teşkilat yapısı kurum hakkında*. <https://www.aile.gov.tr/chgm/teskilat-yapisi/kurum-hakkinda/>
- Akbaş, E. (Ed.). (2022). *Himaye-i Etfal Cemiyeti'nden günümüze Türkiye'de çocuk koruma uygulamaları*. Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.
- Akkuş, P. (2016). Sosyal risk altındaki çocuklar için sosyal hizmetler: 2000 sonrasına ilişkin bir değerlendirme. *Çocuk ve Medeniyet*, 1(2), 57–79.
- Akyüz, Y. (2010). *Türk eğitim tarihi*. Pegem Akademi.
- Altun, M. (2020). *157 yıllık bir eğitim geleneği Darüşşafaka tarihine bir yolculuk*. Darüşşafaka Cemiyeti.
- Arıcı, A. F., & Günaydın, Y. (2020). Milli kimliğin inşasında bir model olarak Kazım Karabekir'in çocuk oyunları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 9(4), 1868–1885.
- Aslan, D. A. (2018). Gürbüz Türk milleti için gürbüz Türk çocuğu: 23 Nisan çocuk bayramı. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 63, 87–114. https://doi.org/10.1501/Tite_0000000508
- Atatanır, H. (2022). Çocukluk olgusunun ve çocuk haklarının tarihsel gelişimi. *Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 205–219.

- Ayhan, H., & Maviş, H. (1994). Darüşşafaka. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 9, 7–9.
- Ayhan, M., & Kaylı, D. S. (2023). Koruyucu aile modelinde duygusal emek ve ekonomik tutum: İzmir ili örneği. *Sosyoloji Dergisi*, 45, 49–91.
- Balcı, E. (2019). Türkiye’de çocuk hizmetleri ve sosyal hizmet. In A. Özdemir (Ed.), *Sosyal Hizmet Dergisi*, Temmuz-Aralık, 6–17.
- Bay, A. (2013). *Çocuklar, hayırseverlik ve hukuk: Hayırsever Osmanlılar oğullukları*. Kebikeç.
- Çanlı, M. (2002). Eytâm idaresi ve sandıkları (1851–1926). *Türk Ansiklopedisi*, 14, 57–73.
- Çanlı, M. (2003). Eytâm idaresi-sandıkları ve Osmanlı Devleti’nde yetimlerin ekonomik haklarının korunması. In E. Gürsoy-Naskali & A. Koç (Eds.), *Savaş çocukları: Öksüzler ve yetimler* (pp. 59–86). Umut Kâğıtçılık.
- Çavuşoğlu, T. (2005). *Sosyal hizmetlerin yakın tarihinden sayfalar*. SABEV Yayınları.
- Çengelci, E. (1988). Korunmaya muhtaç çocuklara yönelik sosyal hizmetler ve mülki amirlere düşen başlıca görevler. *Türk İdare Dergisi*, (378), 202–234.
- Çengelci, E. (1996). *Cumhuriyet Türkiye’sinde sosyal hizmetlerin örgütlenmesi*. Şafak Matbaacılık.
- Çengelci, E. (1998). *Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu*. Aydınlar Matbaacılık.
- Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. (1995, 27 Ocak). *Resmî Gazete* (Sayı: 22184). <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22184.pdf>
- Çocuk Koruma Kanunu. (2005, 3 Temmuz). *Resmî Gazete* (Sayı: 25876). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf>
- ÇHGM. (2017). *Türkiye geneli kuruluş ve hizmet verileri*. ÇHGM İstatistikleri.
- Darüşşafaka Cemiyeti. (2020). *Darüşşafaka tarihinin kilometre taşları – 160. Yıl*. <https://www.darussafaka.org/hakkimizda/cemiyet/tarihce>
- Doğan, B., & Özkan, Y. (2021). Almanya ve Türkiye’de karşılaştırmalı olarak çocuk koruma politikaları: Türkiye’de çocuk koruma hizmetlerinin sivil yüklenicilere kısmen devredilmesine yönelik bir öneri. *Turkish Studies – Social Sciences*, 16(6), 2595–2612. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.52878>
- Dursun, Y., Benk, A. M., Annaç, N. B., Şişmanlar, Ş., & Coşkun, A. (2023). Koruyucu aileden biyolojik aileye dönüş: Olgu sunumu. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 152–169.
- Elmacı, D. (2019). Türkiye’de koruma altındaki çocuklara yönelik çocuk koruma kuruluşlarındaki değişimler. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 33–59.
- Ergin, O. N. (1977). *Türkiye Maarif Tarihi (Cilt 3–4)*. Eser Matbaası.
- Erguncu, H. (1991). *Cumhuriyetten günümüze sosyal hizmetler alanındaki yasal değişme ve gelişmeler ışığında korunmaya muhtaç çocuklar* [Yayımlanmamış Kamu Yönetimi Uzmanlık Tezi, TODAİE Kamu Yönetimi Uzmanlık Programı]. Ankara.
- Erkan, A. R., & Erkan, G. (1987). Darüleytamlar. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu Dergisi*, 5(1), 61–68.
- Gökçe, B. (1971). *Memleketimizde Cumhuriyet Dönemi’nde kimsesiz çocuklar sorunu ile ilgili tutumun sosyolojik mukayeseli tahlil ve izahı*. Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Gül, M. F. (2020). Türkiye Himâye-i Etfâl Cemiyeti Aksaray Şubesi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (49), 475–492. <https://doi.org/10.21563/sutad.857536>
- Güneş, S., & Kalaycı, A. R. (2004). *Sokakta yaşayan/çalışan çocuklar: Tespitler ve çözüm önerileri*. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü. <http://www.aile.gov.tr/>
- Güreşsever, G. (2004). İstanbul Tıp Kurultayı (25–30 Eylül 1977), İstanbul, ss. 14–22. Aktaran: Seyyar, A. *Teorik ve pratik boyutlarıyla sosyal bakım*. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Genel Müdürlüğü. İstanbul: Kilim Matbaacılık.
- Halebî. (1998). *Kastamonu Jurnal Defteri (1252–1253/1836–1837) I* (Haz. A. Abdulkadiroğlu, İ. H. Aksoyak, N. F. Duru). Ankara, s. 97a–100b.
- Himaye Edilen Etfalin Esnanı Hakkında Rapor. (1925). *Birinci Milli Türk Tıp Kongresi*, 1–3, 184–185.
- Işık, H. (2009). Bir kamu hizmeti olarak vakıfların Osmanlı toplum yaşamındaki rolü. *Akademik Bakış*, 16.
- Işıkçı, Y. M., & Karatepe, S. (2016). Türkiye’de çocuğa yönelik sosyal politika uygulamaları ve tarihsel analizi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 7(1), 69–96.
- Kalaycı, H. (2022). Korunmaya muhtaçlık olgusu ve tarihsel gelişim süreçlerinin sosyolojik bir değerlendirilmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 199–217.
- Kapıcı, H. Z. (2012). *Yetimlere yönelik bir eğitim kurumu Darülhayr-i Âli* [Yayımlanmamış doktora tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Kayseri.
- Kapıcı, H. Z. (2016). *Osmanlı’dan Cumhuriyet’e yetim*. Kriter Yayınevi.
- Karabekir, K. (2015). *Çocuk davamız*. Yapı Kredi Yayınları.

- Karataş, K. (2007). Türkiye’de çocuk koruma sistemi ve koruyucu aile uygulamaları üzerine bir değerlendirme. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 18(2), 7–20.
- Karataş, K., Hakan, A., Gökçearslan, E., & Acar, Y. B. (2004). Türkiye’de çocuğun korunması: Osmanlı’dan günümüze çocuk refahına yönelik düzenlemeler. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 15(1), 15–25.
- Karatay, A. (2007). *Cumhuriyet Dönemi korunmaya muhtaç çocuklara ilişkin politikanın oluşumu* [Yayımlanmamış doktora tezi, Marmara Üniversitesi]. İstanbul.
- Kazıcı, Z. (1985). *İslami ve sosyal açıdan vakıflar* (s. 123). İstanbul.
- Korkmaz, B. C., & Demiryürek, Y. B. (2025). Türkiye’de çocuk bakım kuruluş modellerine güncel bir bakış. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 36(2), 299–320.
- Ünal, V. (2012). Osmanlının son dönemlerinde korunmaya muhtaç çocuklar için kurulan sosyal hizmet kuruluşları. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36(2), 2–27.
- Fatih Mehmet II Vakfiyeleri. (1938). *Vakıflar Umum Müdürlüğü Neşriyatı*, s. 260–328.
- Kürkçüoğlu, K. E. (1962). *Süleymaniye Vakfiyesi* (s. 152–153). Ankara.
- Kesgin, S. (2016). Osmanlı’nın son döneminde kimsesiz ve korunmaya muhtaç çocukların eğitimi ve topluma kazandırılması: Kastamonu örneği. *Dini Araştırmalar*, 19(50), 135–158. <https://doi.org/10.15745/da.280607>
- Kırbaç, S. (2003). Osmanlı belgelerine göre Birinci Dünya Savaşı yıllarında Almanya’ya gönderilen Darüleytam öğrencileri. In E. Gürsoy-Naksali & Koç (Eds.), *Savaş çocukları: Öksüzler ve yetimler* (s. xx–xx). İstanbul: Umut Kâğıtçılık.
- Kocabıyık, M. O. (2019). *Cumhuriyet dönemi çocuk koruma politikaları (1923–1950)* [Yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Aydın.
- Koruyucu Aile Yönetmeliği. (2012, 14 Aralık). *Resmî Gazete* (Sayı: 28497). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=16840&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Kurt, S. K. (2012). Bir eğitim öncüsü: Darüşşafaka. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 159–174.
- Kurt, S. L. (2016). Çocuk haklarına ilişkin temel uluslararası belgeler ve Türkiye uygulaması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, (36). <https://doi.org/10.21560/spcd.28915>
- Kut, S. (1988). *Sosyal hizmet mesleği; nitelikleri, temel unsurları, müdahale yöntemleri*. Ankara.
- Müezzinoğlu, E. (2012). I. Dünya Savaşı esnasında yetim ve öksüz çocukların himayesi ve eğitimi: Darüleytamlar. *History Studies*, 4(1), 399–417.
- Nuhoğlu, H. Y. (1993). Darüleytam. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Cilt 8, ss. 123–125). Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Okur, Y. (1986). *Darüleytamlar* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Samsun.
- Ortaylı, İ. (2006). *Osmanlı toplumunda aile*. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- Özbek, N. (2012). Osmanlı İmparatorluğu’nda ‘sosyal yardım’ uygulamaları. In H. İnalçık & M. Seyitdanlıoğlu (Eds.), *Tanzimat* (pp. 577–599). İstanbul.
- Özcan, T. (2012). Osmanlı toplumunda yetimlerin himayesi ve eytam sandıkları. *Journal of Istanbul University Faculty of Theology*, 14, 103–121.
- Özpolat, A. O. (2023). Çocuk ihmal ve istismarının politikalarla ilişkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1), 141–153.
- Öztürk, C. (1999a). İslahhane. In *Diyanet İslam Ansiklopedisi* (Vol. 19, pp. 190). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.
- Öztürk, C. (1999b). Osmanlı’da bir meslekî eğitim ve çocuk esirgeme kurumu: Dârülhayr-ı Âlî (1903–1909). *Millî Eğitim*, 143, 77.
- Özüçetin, Y., & Sanatasan, Ş. (2021). Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye’de çocuk korunmasına ilişkin yaklaşımlar ve yasal gelişmeler. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 120, 1–24. <https://doi.org/10.29228/ASOS.51906>
- Paslı, F. (2015). Çocuklar ve gençlere yönelik sosyal hizmet kuruluşları. In İ. Tomanbay & N. Gökçek Karaca (Eds.), *Sosyal Hizmet Kuruluşları* (pp. 62–85). Eskişehir.
- Salim, M. (2010). *Geçmişten günümüze Türkiye’de çocuk koruma politikaları ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü].İsparta.
- Sarı, K. S., Ergüt, İ. K. ve Ünlü Çeber, Ç. (2021). Türkiye’de Çocuk Hizmetlerinin Tarihsel Süreci. *T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Politikaları Serisi*, 1(4):1-46
- Sarıkaya, M. (2007). Cumhuriyet’in ilk yıllarında bir sosyal hizmet kurumu: Türkiye Himâye-i Etfâl Cemiyeti. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 14(34), 321–338. <https://doi.org/10.14222/Turkiyat669>
- Sarıkaya, M. (2010a). Savaş yıllarında Himâye-i Etfal Cemiyetinin çocuk misafirhanesi ve çocuklar. *Atatürk Dergisi*, 3(3), 194–204.

- Sarıkaya, M. (2010b). II. Dünya Savaşı yıllarında Türkiye’de kimsesiz çocuklara yönelik kapsamlı bir proje. *Atatürk Dergisi*, 4, 189–203.
- Sarıkaya, M. (2011). *Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti (1921–1935)*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Sofuoğlu, E. (2003). Osmanlı Devleti’nde yetimler için alınan bazı sosyal tedbirler. In E. Gürsoy-Nakaslı & A. Koç (Eds.), *Savaş çocukları: Öksüzler ve yetimler* (pp. 56–xx). İstanbul: Umur Kâğıtçılık.
- Sosyal Hizmetler Kanunu. (1983, 24 Mayıs). *Resmî Gazete* (Sayı: 18059). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=2828&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5>
- Sütçü, S., Batman, H., Eraslan, E., & Demirel, A. C. (2023). Cumhuriyetin 100. yılında geçmişten günümüze Türkiye’de çocuk koruma sistemi. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 8(16), 183–198.
- Taşgün Şahin N., & Özel, H. (2011). Türkiye’de sosyal hizmetlerin dönüşümü. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 22(2), 175–190.
- Şeker, K. (2015). *Osmanlı’dan Cumhuriyet’e çocukların korunması ve Çocuk Esirgeme Kurumu (1971–1981)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı]. İstanbul
- Tatlıbal, C. (2004). Türkiye’de korunma altındaki çocuklara yönelik SHÇEK uygulamaları. In R. Uslu (Ed.), *Koruma altındaki çocuklar: Prof. Dr. Mualla Öztürk anısına XVII. Sempozyum sunumları* (pp. 23–25).
- Tekin, S. (2018). Osmanlı’nın son dönemlerinde azınlıkların yetimlerle ilgili çalışmalarından bazı örnekler ve devletin bu konuya yaklaşımı. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 33(1), 183–203. <https://doi.org/10.18513/egetid.443317>
- Toper, F., Aslan, H., & Özpolat, A. (2023). Türkiye’deki sosyal hizmet kurumlarının tarihsel gelişimi. *Tarih Okulu Dergisi*, 16(62), xx–xx. <https://doi.org/10.29228/joh.66159>
- Tuncer, B., & Erdoğan, T. (2018). Korunmaya muhtaç çocuklar ve korunmaya muhtaç çocuklara sağlanan bakım yöntemleri. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 3(2), 515–527. <https://doi.org/10.21733/ibad.417251>
- Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti. (1925a). *Nizamname-i Esasi*. Ankara, s. 4–5.
- Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti. (1925b). *Nizamname*. Ankara, s. 11.
- Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu. (2025, 13 Ocak). *Sayın Cumhurbaşkanımız Tarafından 2025 Yılı’nın “Aile Yılı” İlan Edilmesi Hakkında Basın Açıklaması*. <https://www.tihek.gov.tr/sayin-cumhurbaskanimiz-tarafından-2025-yilinin-aile-yili-ilan-edilmesi-hakkında-basın-aciklamasi>
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2024). *Doğum İstatistikleri 2023*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dogum-Istatistikleri-2023-53708>
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2025). *İstatistiklerle Çocuk 2024*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2024-54197>
- Türkmen, B. (2015). *Sosyal hizmet tarihi*. http://www.bekirturkmen.com/dosya/Sosyal_Hizmet_Tarihi.pdf
- Uğur, Ç. S. (2018). *Türkiye’de çocuk koruma politikaları: Sosyal ve ekonomik destek hizmetinin rolü* [Uzmanlık tezi, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı]. Ankara.
- Yazıcı, E. (2012). Korunmaya muhtaç çocuklar ve çocuk evleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 499–525.
- Yazıcı, N. (2007). Osmanlıda yetimlerin korunması üzerine bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1–46. https://doi.org/10.1501/Ilhfak_00000000927
- Yıldırım, M. A. (2013). *Dersaadet Sanayi Mektebi – İstanbul Sanayi Mektebi 1868–1926*. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- Yıldırım, Ş. (2017). 2000’li yıllarda çocuk koruma sistemi içinde bakım hizmetlerinin genel görünümü. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 87–110. <https://doi.org/10.18026/cbayarsos.297856>
- Yolcuoğlu, İ. G. (2009). Türkiye’de çocuk koruması sisteminin genel olarak değerlendirilmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 18(18), 43–58.

Araştırmacıların Katkı Oranı

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Bu çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Not

Bu çalışmada araştırma ve yayın etiğine uyulmuştur.

Fon

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde herhangi bir fondan faydalanılmamıştır.

Yazar Biyografileri

Serhat TEK, Doç.Dr., Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Sosyal Hizmet, Psikoloji, sosyoloji, Uluslararası İktisat lisans bölümlerinden mezun olmuştur. Hacettepe Üniversitesinde sürdürdüğü Bütünleşik Doktora Eğitimini 'Azınlıklarla Sosyal Hizmet: Türkiye'de Yaşayan Azınlıkların Toplumsallaşma Deneyimleri ve Sosyal Politika Gereksinimleri' başlıklı tezini savunarak tamamlamıştır. 2011-2019 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi'nde çalışmıştır. Ağırlıklı olarak etnisite çalışmaları, dezavantajlı müracaatçılar, azınlıklarla sosyal hizmet, ayrımcılık, ırkçılık, ötekileştirme, kültürel yetkinlik, çokkültürcü sosyal hizmet konularında çalışmalar yürütmektedir. Hâlihazırda Bitlis Eren Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Şüheda KÜÇÜKKAYA, Araştırma Görevlisi, Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümünde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. 1996 yılında Van/Erciş'te dünyaya gelmiştir. 2018 yılında Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Hizmet bölümünden mezun olmuştur. 2019 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Politika ve Sosyal Hizmetler bilim dalında başladığı yüksek lisans eğitimini 'Ekosistem Perspektifi Bağlamında Ulupamir Kırgız Köyü ve Çevre Köyler Arasındaki Sosyo-Kültürel Uyum ve Sosyal Politika Gereksinimleri Üzerine Bir İnceleme' teziyle 2022 yılında tamamlamıştır. Aynı yıl Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Anabilim dalında doktora eğitimine başlamıştır. 2019 yılı itibarıyla Bitlis Eren Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak çalışmalarını yürütmektedir.

Sibel UYSAL, Öğretim Görevlisi, Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümünde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. 2017-2019 yılı Üsküdar Üniversitesi Sosyal Hizmet Anabilim dalında yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. 2022 yılı itibarıyla Selçuk Üniversitesi Sosyal Hizmet Anabilim dalında doktora eğitimine devam etmektedir.